

Izhaja vsak dan izvzemli ne-
delje in praznike, ob 3. uri pop
Redna letna priloga vogni re-

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Upravišništvo je v Kopitarjevi ulici št. 8. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograke 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravišniškega telefona št. 50.

Jaz se popolnoma skladam s tem na-
zorom. Pristavljam samo, da vprašanje
propada latinskih plemen ni tako eno-
stavno, kar je tudi Don Pardoval že ome-
nil. Res je, gospodje Nemci, Angleži, Ame-
rikanci, da nas izpodrivate z mnogih po-
stojank v politiki, trgovini, industriji, zna-
nosti, ki so bile do zdaj naše, toda kadar
se hočete duševno počiti po tem trudu,
iščete s pridobljenim bogastvom duševne-
ga užitka, popotuje k nam Italijanom, Špan-
cem, Francozom po lotosov cvet civiliza-
cije ali pa uvažate naše proizvode domov.
Pri nas se je znižalo religiozno-moralno
življenje, to je res; toda tudi pri tem ima-
mo neko gotovo nadomestilo, ker je ve-
rsko življenje v onem delu naroda, ki ve-
ruje, toliko bolj goreče in intenzivno. In
mislim, da ne bom nobenega izmed vas,
gospoda, užalil, če povem, da rodi ravnoli-
tisti izmed latinskih narodov, ki je zašel
najdalje v nevernosti, najlepše sadove ver-
ske požrtvovalnosti.

kar se je dalo doseči, zaplenjalo. Seveda ni prišla nobena reč več na otok. Ubogo ljudstvo mora plačevati pšenico po 12 K kilogram, ako noče lakote umreti.

Popolna nesposobnost oblasti se je pokazala v ureditvi preskrbe z mesom. Izpočetka so hoteli rekvirirati po čisto neznatnih cenah. Izključili so svoboden nakup potom mesarjev. Posledica je bila, da nihče ni dobil mesa. Ob novi centralizaciji se je zvišala cena od 12 na 18 K kilogram, ker se mesarjem vračunajo režijski stroški, ki znašajo pri vsakem volu po več sto kron.

Vojaška komisija je dobila ukaz, da preišče znana preganjanja in obenem aprovizacijo. Komisija je prišla na Korčulo, a ni smatrala za potrebno, da bi stopila v stik s prebivalstvom in občinskim upraviteljem (avtonomijo občine so seveda ustavili). Zadoščalo ji je, da je vprašala okrajnega glavarja, ki je hitel izjaviti, da ni nihče umrl lakote in da je dovolj živine. Komisija si je na županstvu ogledala razne starine, ni pa prestopila urada, kjer so bili shranjeni izkazi o smrtnih slučajih vsled lakote. Prav ta komisija je v Orebiču zaslila župana o aprovizacijskih razmerah. Župan je po resnici povedal, da ljudstvo strada. Tedaj so pa člani komisije živahno ugovarjali, češ da so ljudje videti krepki in zdravi in da se na prvi pogled vidi, da je tu doma blagostanje. V resnici je tudi v Orebiču že veliko ljudi umrlo vsled lakote, kar morejo potrditi županstva.

Vprašamo c. kr. ministrskega predsednika: Ali je pripravljen poslati na otok Korčulo dovolj živil?

25. aprila 1918.

Boji z Italijani.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 7. avgusta. Uradno se poroča: V Italiji artiljerijski boj in spopadi med patruljami.

V Albaniji smo zahodno od Berata odbili italijanske napade. V zgornji dolini Devolija smo pridobili novih uspehov. Načelnik generalnega štaba.

Bitka na Francoskem.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 7. avgusta. Veliki glavni stan:

Vojna skupina kraljeviča Ruperta.

Število ujetnikov iz včerajšnjih bojev severno od Somme se je zvišalo na 280. Angleški protinapad južno od ceste Bray-Corbie je omagal pred našimi novimi črtami. Poizvedovalno delovanje je bilo na obeh straneh Lyse in ob Avri posebno živahno. Severozahodno od Montdidiera se sovražni delni napad vsled našega ognja ni mogel razviti.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

V jutranjih urah delni napadi ob Vesli. Vzhodno od Fisesa smo pri sunku čez Veslo ujeli ujetnike. Zvečer silovit ognjeni boj, kateremu so na obeh straneh sledili močni sovražni napadi. Zavrtili smo jih deloma s streljanjem, deloma s protisunkom.

Prvi glavni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

Odlikovana francoska poveljnika.

Pariz, 7. avgusta. (Kor. ur.) Havas: Ministrski svet je povišal Focha v maršala; Petainu je pa podelil vojaško svetinjo.

Zračni napad na Anglijo.

Berlin, 7. avgusta. (Kor. ur.) Uradno: Ponoči na 6. t. m. je napadel fregatni kapitan Strasser, ki je tolikokrat z uspehom vodil napade naših zrakoplovov, z neko našo zračno skupino iznova vzhodno obal osrednje Anglije in izvedel dobro učinkovitih bombnih napadov na Boston, Norwich in utrdbe ob izlivu Humberta, ki so močno poškodovane. Najbrže je ob tej priliki padel s posadko junaške smrti. Vsi ostali zrakoplovi, ki so se udeleževali napada, so se vrnili kljub krepkemu protiučinkovanju brez izgub in poškodb. Poleg svojega preskušenešega padlega voditelja so bili uspeha posebno deležni poveljniki zrakoplova rezervni korvetni kapitan Proelsz, kapitanski poročniki Zalschmar, Walter, pl. Freudenreich in Dose in njih hrabre posadke. Načelnik admiralnega štaba mornarice.

Dogodki v Rusiji.

Dr. Helfferich odpotoval v Berlin. — Boji pri Vladivostoku in pri Arhangelsku. — Priprave Japonske, — Ultimatum Čehoslovakov.

Berlin, 6. avgusta. (K. u.) Diplomatski zastopnik cesarske vlade v Moskvi, dr.

žavni minister dr. Helfferich je vpoklican v Berlin, da poroča ustmeno o položaju v Rusiji. Včeraj je odpotoval iz Moskve.

Stockholm, 7. avgusta. Boji, ki so se pričeli biti severno od Nikolskojega Usurija, 80 km severozahodno od Vladivostoka, so se bili 48 ur. Boljševiki, katerim so se pridružili rdeči gardisti, kmetje in delavci, so se morali končno umakniti predmoči Čeho-Slovakov. V češko-slovaški armadi so le deloma Čeho-Slovaki, večino marveč tvorijo francoske, japonske, angleške in kitajske čete.

Arhangelsk, 4. avgusta. (K. u.) Reuter: V minuli noči so zasedli boljševiki Cakovgo, prvo postajo od Arhangelska, a so jih pregnali beli gardisti. Naše patrulje so v sosednjih vaseh odgnale več rdečih gardistov, ki so se tam skrivali. Iz Mebena in iz Pinege se poroča, da je izbruhnila protirevolucija proti boljševikom.

Vladivostok, 3. avgusta. (K. u.) Reuter: Izkrcale so se angleške čete.

Genf, 7. avgusta. »New York Herald« poroča: Japonska je vpoklicala tri rezervne letnike pod orožje.

Petrograd, 5. avgusta. (K. u.) Trockij je okrepil patrulje v Petrogradu. V Arhangelsku, Vologdi in v drugih mestih so razglasili oblegovalno stanje.

Stockholm, 7. avgusta. Čeho-Slovaki, ki prodirajo počasi proti zahodu in osvojajo mesto za mestom, razpuščajo sovžete in rdeče garde. Ker so jih okrepili Japonci, so poslali ruski vladi ultimatum, s katerim groze, da če poskusi vlada sovjetov udreti v Ural in obnoviti zopet sovžete, bodo vse storili, da Rusijo popolnoma izstradajo.

Masaryk v Vladivostoku.

Moskva, 6. avgusta. (K. u.) Profesor Masaryk, ki potuje s Samaro, je prišel v Vladivostok.

Pariz, 6. avgusta. Američani nameravajo odposlati en zbor na Murmansko obal in en zbor v Sibirijo.

Carjevič mrtev?

»Temps« poroča, da so ustrelili rdeči gardisti carjeviča, katerega so stražili. Usmrtili so ga, ker je besnel, ko je izvedel, da so umorili očeta. Boljševiška vlada je sklenila, da se uradno poroča: sin Nikolaja Romanoviča je umrl vsled bolezni, ker ni bilo kljub najsikrajnejšim naporom nabaviti potrebnih zdravil.

Zadnji dnevi ruskega carja.

Preko Curiha se poroča listom: Dne 1. julija 1918 (po ruskem koledarju) ob 5. uri zjutraj so carja zbudili. Patrulja, obstoječa iz podčastnika in 6 mož, je pozvala carja, naj se obleče ter ga odpeljala v dvorano, kjer so mu naznanili sklep rdeče garde, da je bivši ruski car Nikolaj Romanov obsojen na smrt in da mu dovolijo tri ure, da se poslovi in ukrene potrebne naprave. Ko so carju sodbo prebrali, je bil popolnoma siren. Na to se je car vrnil v svoje sobe. Sodba se je imela izvršiti ob 9. uri dopoldne. Cer se je kar sesedel v naslonjaču in čez nekaj minut je prosil za duhovnika. Duhovnik je prišel takoj in je podelil na smrt obsojenemu carju poslednjo uteho, izpovedal ga je in mu dal odvezo. Potem se je car poslovil. Ostal je na to spet pri duhovniku in je molil z njim. Čez nekaj časa je vzel papir in je napisal nekaj kratkih pisem. Ob 9. uri je prišla patrulja in je pozvala carja, naj odide z njo na morišče. Car je skušal vstati, a bil je tako slab, da sta mu morala duhovnik in vojak pomagati. Spremljala sta ga po stopnicah in je car z največjim naporom šel naprej. Naposled se je moral na morišče nasloniti na steber, ker je komaj stal. Duhovnik in vojak sta mu stala na strani. Car je hotel še nekaj povedati, dvignil roke — ali v tem je padla salva in na smrt obsojeni car se je mrtev zgrudil na tla. S tem je bila razsodba končana. — Drugo poročilo o carjevi smrti se glasi drugače. O usmrtni bivega carja Nikolaja dne 16. julija na ukaz vlade sovjetov Uralske republike se javlja, da se je pojavilo približno 300 mož rdeče garde pred hišo, kjer je stanoval car. Ne da bi bili carju kaj naznanili, so ga peljali na ulico in ustrelili. Moskovski vladi je prišlo poročilo z utemeljitvijo, da so prišli na sled uporu in da je imel car spet zasesti prestol.

Politične novice.

+ Iz načelstva S. L. S. Dosedanji načelnik S. L. S. prelat Andrej Kalan je načelstvo stranke odložil. Ko ga je novozvoljeni odred Kat. tisk. društva zopet izvolil za predsednika, je prelat Kalan izjavil, da smatra mesti načelnika stranke ter predsednika K. T. D. za inkompatibilni, in da bo zato načelnstvo S. L. S. odložil. Načelniki posle S. L. S. bo do prihodnjega zбора zaupnikov vodil podnačelnik, državni poslanec dr. Lovro Pogacnik.

+ Osrednja pisarna S. L. S. začne v najkrajšem času poslovati. Tajniška dela je prevzel dosedanji stolni vikar in urednik »Domoljuba« g. Franc Zabet.

+ Hrvatska duhovščina pozdravlja narodne boritelje. 24 hrvatskih duhovnikov, zbranih preteklo nedeljo na božjepoti v Mariji Bistrici je poslalo prisrčen pozdrav boriteljima za narodne pravice krškemu škofu dr. Mahničju in načelniku »Jugoslovanskega kluba« dr. Korošču.

+ Prepovedan sestanek bosenskih politikov. »Glas Slobode« piše: Poročali smo, da je več bosenskih politikov zahtevalo od vlade dovoljenje, da se sme vršiti politični sestanek. Odgovor je prišel šele sedaj — po treh mesecih. Namestnik deželnega poglavarja Gjurkovič je poklical k sebi dr. Jojkića in mu naznanil, da je ministrstvo prepovedalo ta sestanek.

+ »Sporočilo v Zagreb«. Budimpeštanski »A Nap« piše pod tem naslovom: Ali je na Ogrskem še kdo, ki z zdravo pametjo veruje v lojalnost Hrvatov, ki ni prepričan, da bi Hrvati najraje v žlici vode zadušili vse Mažare? Hrvate ne veže z ogrsko državo spoštovanje do postav, ampak pest moči. Ali zakaj trpi ogrska vlada, kar se je dogajalo v saboru, zakaj noče vedeti vse ono, kar se v celi Hrvatski dogaja? Zato, ker skupno z banom in hrvatskim ministrom veruje, da se more svobodna Vel. Hrvatska, ali — kakor večina sabora želi — jugoslovansko kraljestvo samo z zmago entente ustanoviti na ruševinah Ogrske. Mi Mažari vse to dobro vidimo. Zdi se, da gre Wekerle nasproti Hrvatom po isti poti, po kateri je hodil za časa prve koalicije.

+ Madžarski tisk proti Čeho min Jugoslovanom je pričel vnovič ofenzivo, za katero so dali povod razne jugoslovanske izjave in pa Stanekov govor v zbornici. »Pester Hirlap« nazivlja češke zahteve z ozirom na Slovake nesramnosti, katere je baje mogoče samo z mečem rešiti. Tudi jugoslovanske sanje je treba razbiti ter Bosno in Hercegovino spojit z Ogrsko. — Demokratični »Pesti Napolo« pravi, da Čehi nočejo anektirati, ampak imeti hočejo samo severno Ogrsko. To je neki posledica versailškega vojnega posveta, amerikanske bele hiše in Sibirije! List se poteza za zboljšanje ogrske uprave ter se spominja Senyja, ki je svoje dni imenoval ogrsko upravo — azijsko. Če bi se uredila in zboljšala ogrska notranja uprava, potem bi se Madžari lahko postavili proti Staneku kakor napredni Madžari. Dalje pravi: »Zahtevamo temeljito zboljšanje. Danes se vrši nevaren preobrat narodnostnega vprašanja. Rumunsko in Srbsko smo premagali in predenta je za daljšo dobo zatrta. Ali Čehi, avstrijski Hrvatje in Slovenci hočejo sanje bi moglo biti problem sile, a zapadraztrgati Ogrsko. Vzhodno slovansko vprašanje je vprašanje prosvete. Če nočemo podleči, ga moramo rešiti kakor kulturno vprašanje.

+ Pred novimi persekucijami? Z Dunaja poroča plzenjski »Česky Dennik«, da je dobila »Česka zveza« zelo vznemirljiva poročila. Na notranje ministrstvo baje pritiskajo, naj nastopa s persekucijami na severu in na jugu, in namerava se celo atentat na imuniteto poslancev. List sviri pred persekucijami in pravi: »Mogotci te države bi se lahko pečali z važnejšimi rečmi, katerih je dovolj, kakor da delajo špiritistične poskuse, ki po še ne dveh letih kličejo duha grofa Stürgkha na pozorišče; eksperimenti so nevarni in skrajno riskantni. Baron Hussarek stori prav, če pokliče medij v notranjem ministrstvu k redu, ali ga pa prisili, da utihne.

+ Kakor jim kaže. Korespondenca »Zentrum« je objavila zanimiv članek, ki se peča s politiko, katero »delajo« Nemci v Avstriji. Članek izvaja med drugim: Avstrijski Nemci uravnavajo svojo politiko v Avstriji nasproti drugim narodom po besedi, ki jo je zaklical nekoč v francoski zbornici voditelj radikalcev Karel Mont-lambert svojim nasprotnikom: »Kadar smo v manjšini, zahtevamo svobode po Vaših načelih. Če smo v večini, Vas zatiramo po naših načelih.« Posebno jasno se je to pokazalo v zadnjih časih. Vlada je z odlokom o razdelitvi okrožij v Češki brezpo-gojno uvedla delitev dosedanje enotne deželne uprave in zadela politično življensko žilo češkega naroda. Nemci seveda soglašajo s tem ukrepom, kere po pravici sodijo, da je to pričetek njih ločitve od zgodovinske skupnosti s Čehi. Mislil bi kdo, zdaj se bodo Nemci goreče zavzemali za narodno samoupravo v jezikovno mešanih deželah in priporočali, naj se povsod izvede, a kdor tako misli, se zelo motil! Nemci v Moravski, o šlezijjskih Nemcih niti ne govorimo, odločno nasprotujejo narodni teritorialni razdelitvi in zahtevajo katasterski sistem, ki temelji na osebnem opisu pripadnikov naroda, ker to njih koristim najbolj odgovarja. Na Češkem in Moravskem zahtevajo enakopravnost manjšine z večino; na Tirolskem, Štajerskem in na Koroškem: povsod, kjer niso Nemci v manjšini, nočejo ničesar slišati o narodni samoupravi in odločno odklanjajo vsako držo zgodovinske enote dežela in proglašajo naj skromnejše zahteve narodnih manjšin za zločinske napade na enotnost

dežele. Načelnega stališča Nemci niti ne spreminjajo v raznih kronovinah, marveč celo v posameznih okrajih in krajih. V severni Češki zahtevajo brezpo-gojno enoje-zičnost, v Pragi, Plznu, Budjjevicah pa obvezno dvojezičnost. Zakaj? Ker so tam nemške manjšine stalne. Na Dunaju, kjer so imeli Čehi že pod cesarjem Jožefom II. več let lasten dnevnik in pred sto leti lastna društva in veliko hiš, v tem Dunaju pa pravijo stotisočerni Čehom, da so »tujci«. Nemci so, kakor jim kaže: centralisti, avtonomisti, bore se za enojezičnost ali so pa utrakvisti, trgajo dežele tam, drugod so zopet unionisti. Seveda zahtevajo, naj se njim spremljivim načelom uklanjajo ne le druge narodnosti, marveč tudi vse vlade, ker hočejo, da mora biti njih volja najvišji zakon v državi. Kdo onemogočuje sporazum med narodi, ki more biti le kompromis? Kdo zabranjuje, da ni mogoče doseči notranje politične stalnosti? Kdo? Odgovor ni težaven. Kdo v resnici razdira državo, če še tolikokrat pravi, da jo vzdržuje?

+ Petdesetletnica poslanca dr. Viškoveškega. Dne 7. t. m. je praznoval četli poslanec dr. Viškoveški petdesetletnico svojega rojstva. Jubilar pripada najodličnejšim češkim narodno gospodarskim pisateljem.

+ Holmščina pridružena Poljski. Ukrajinski »Dilo« poroča iz Lublina: Upravo Holmščine, ki jo je upravljalo do zdaj avstrijsko ogrsko etapno poveljstvo v Holmu, prevzame te dni generalno poveljstvo v Lublinu. Poljski krogi tolmačijo ta ukrep tako, da se je s tem rešilo vprašanje Holma v suislu pridružitve avstrijskega dela Holmščine kraljevini Poljski in guberniji v Lublinu.

+ Za ureditev denarnega prometa. Finančna uprava je v zadnjem času ukrenila več odredb, da se promet s papirnim denarjem omeji in bankovci kolikor mogoče stečejo nazaj v banke. Posebno so se pozvale pridobitne in gospodarske zadruge na deželi, naj vplivajo na prebivalstvo, da spravi denar v poštno hranilnico ali domače denarne zavode.

+ Pasić in Sonnino. Pasić se je prijeljal v Rim, kjer se je večkrat razgovarjal s Sonnino. Slo je za ustanovitev bodoče velike slovanske države. Italijansko časopisje naglašja, da obstoja v tem vprašanju popolni sporazum.

+ Ministrska obtožba v Rumuniji. Rumunska zbornica je sklenila 7. t. m. soglasno s 109 glasovi, da se obtoži pet ministrov Bratianujevega kabineta.

zanimiv bode govor. Žirovci in okoličani se vabite, da mnogobrojno posetite to prireditve.

— **Poštne vesti.** Prestavljeni so: Poštni nadoficijal Ferdinand Kalister od ravnateljstva k poštному uradu Trst 1, poštni oficijanti Alojzij Redlich iz Trsta 1 k poštному uradu Trst 6, Marij Majcen iz Trsta 1 k uradu Trst 6 in Avgust Cerne z Jesenic k Sv. Luciji. Reaktivirani sta poštni adjunktinji Hermenegilda in Alojzija Komarek ter poštna oficijantinja Olga Komarek pri poštному uradu Trst 1.

— **Vojaška odlikovanja.** V drugič je dobil ponovno Najvišje poveljno priznanje stotnik 24. lov. bat. Josip Jaklič. — Ponovno Najvišje poveljno priznanje z meči sta dobila stotnik 62. pp. Leon Perne in stotnik 87. pp. Anton Kos. — Najvišje poveljno priznanje z meči sta dobila poročnik 2. bos. herc. p. Ferdinand Šentjerc in poročnik 97. pp. Anton Antončič. — V drugič je dobil vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in meči stotnik 78. pp. Edvard Praprotnik. — Vojaški zaslužni križec 3. vrste z vojno dekoracijo in meči je dobil stotnik 24. pp. Adalbert Lončar. — Ponovno Najvišje poveljno priznanje z meči je dobil nadporočnik 97. pp. Marij Pavlin.

— **Domžale.** Pišejo nam: V nedeljo dne 5. avgusta se je v neko gostilno pri Domžalah pripeljala iz izvoščekom družba mladih gospodov, med njimi je bila tudi ena gospodična. Bili so zelo »dobre volje«, gospodična se je izrazila, da že tretji dan »kroka«. Ko so nekaj časa pili, so dali izvoščeku 5 K pod pogojem, da nag skoči v bazar, ki je poleg gostilne. Izvoščeku so sledili tudi drugi in se nagi kopali v bazarju, ki je tik ob državni cesti. Okoli bazarja se je zbralo mnogo otrok, kar pa gospodov pri kopanju ni oviralo. Ko jih je natararica posvarila, jo je eden gospodov udaril. Tudi gostilničarja in njegovo soprogo, ki sta odločno zahtevala, naj nehajo s takim škandaloznim početjem, so hoteli dejansko napasti. Vsi domači so se morali pred temi nasilneži zakleniti v klet. Po daljšem razgrajanju in razsajanju so se končno zopet odpeljali. Kakor čujemo, so bili iz Ljubljane in so baje vsi člani »P. T. A. G.« (Preistreiber-Aktien-Gesellschaft). Dobro bi bilo, da bi oblast trdo stopila na prste raznim navijalcem cen, ki se na račun ubogega ljudstva maste, popivajo in vrhu tega še uganjajo razne neumnosti.

— **Iz Škocijana pri Mokronogu.** Letos vsepovsod po Kranjskem grozi in tolče toča. Okrog nas je že vse župnije več ali manj obrala. 31. julija se je lotila tudi naša. Popoldne okrog 3. ure je zagrozila vasi Škocijan in okolici, potem pa z vso močjo udarila na vasi Mačkovec in Stopno, deloma tudi Staro Bučko, in se preselila v župnijo Bučko. Naredila je temeljito. Trta letos že tako ni nič kaj obetala zaradi dolgotrajnega deževja v času, ko je grozdje cvetelo, nato se je pojavila plesnoba in nazadnje — toča. Ubogo ljudstvo! Slaba letina, rekvizicije, strašna draginja! Kaj nas pač še vse čaka.

— **Iz tuhinjske doline.** V našo dolino zahajajo prav pogosto vojni žitni revizorji. Može ne vedo, da so pred vojsko šli trumoma vozovi polni moke v to dolino. Kdo pa danes kaj prinese? Tujci, ki prihajajo k nam, se vračajo prazni domov. Če ni, še vojska ne vzame! Ti gospodje pa le sitnarijo še vedno. Ljudje so razdraženi in v vednem strahu, da jim še to pobere, kar imajo. Oči je treba!

— **Zakaj je pomanjkanje in lakota.** »Salzburger Volksblatt« je prinesel iz Inomosta poročilo, da je cel transport krasnih pitanih volov, ki so bili poslani iz Ukrajine v Bolcan, med vojnjo poginil od gladi. Ves čas niso dobile živali ne vode ne sena; od lakote in žeje so jeli voli besneti in se med seboj bosti. V Bolcanu so jih našli v vseh vagonih ali mrtve ali pa že pojmajoče. Nedavno smo poročali o podobnem transportu koz, gosi in drugih živali. Zopet drugje se pridijo in kvarijo ogromne množine krompirja, masti, mesa itd., zgornjo po neprevidnosti tisočstonske skladišnice premoga kakor n. pr. v Duhcovu, kjer je požar segel tudi na polje in vrtove ter uničil žito in sadje.

— **Hotel Zlatorog ob Bohinjskem jezeru** je odprt in oskrbovan. Ker je vojaštvo hotel že zapustilo, je Slovensko planinsko društvo kot lastnik hotela popravilo in uredilo v takoj prihodnosti, da bodo imeli izletniki to priljubljeno postojanko na razpolago. Okolica hotela je ostala bistveno neizpremenjena. Dohod in dovoz je krasen. Vrh tega je sedaj tudi civilnemu občinstvu proti reverzu dovoljena vožnja z električno železnico od Bohinjske Bistrice do Savice. Iz Ljubljane je tudi ugodna vožnja po železnici, ker ima gorenjski vlak tudi jutraj zvezo z bohinjsko železnico. Hotel Zlatorog bo skrbno upravljan. Dobi se vino in pivo in vse gorke pijače; tudi z jestvinami bo hotel za silo založen. Kruh pa morajo seveda gostje prineseti seboj.

— **Urarji na Kranjskem** se naprošajo, da sporoče Zavodu za pospeševanje obrti v Ljubljani, če so pripravljeni sprejeti kakšnega vojnega invalida v izučitev za urar-

ski obrt. Mnogi izmed vojnih invalidov morajo svoji poškodbi primerno izpremeniti svoj poklic. Dolžnost vsakogar je, da podpira invalide po svojih močeh, da dobe novo življenjsko eksistenco. Obrtniki, ki že sedaj trpe na pomanjkanju obrtnega narščaja, bodo pa tudi imeli korist, če se invalidi izuče raznih obrtnih strok. Tudi obrtniki drugih strok naj blagovolijo sporočiti Zavodu za pospeševanje obrti v Ljubljani, če so pripravljeni sprejeti kakšnega invalida v pouk. Invalida vzdržuje za časa pouka deželna komisija za vračajoče se vojaše, najboljši uspehi v obrtnem pouku pa dosežejo pri invalidih v takih slučajih, v katerih vzame mojster invalida v popolno lastno oskrbo. Takim mojstrom plačuje deželna komisija nekaj prispevka za vzdrževanje. Natančnejša pojasnila daje v vseh slučajih Zavod za pospeševanje obrti v Ljubljani.

— **368 slovenskih otrok** je sedaj na prehrani na Hrvaškem.

— **Nižjo realno gimnazijo** otvorijo v prihodnjem šolskem letu v Bakru, hrv. Primorje.

— **Povračilo za Opatijo in Lovran.** Ko je te dni dospelo v budimpeštansko okolico 1000 dunajskih otrok na počitnice, je okrajni nad sodnik izjavil, da je prostora samo za nekaj petdeset otrok. Pozno ponoči so morali spraviti otroke nazaj v Budimpešto. »Deli Hirlap« piše, da je to posledica postopanja z mažarskimi otroci v Opatiji in Lovranu.

— **Blagovne tržnice za srednji stan** se v kratkem ustanove s pomočjo trgovinskega in finančnega ministrstva na Dunaju in po vseh večjih avstrijskih mestih.

— **Roparski napad.** Posestnikov sin Anton Majcen iz Trate je te dni dobil kratek dopust, da obišče svoje starše. Ko je proti 1. uri jutraj prišel domov, je zapazil na dvorišču dva tuja moža, ki sta na vprašanje, kaj iščeta, zbežala. Majcen je tekel za njima. Naenkrat se je eden neznanec obrnil in ustrelil Majcena pod levo koleno. Oba moža sta nato skočila na Majcena, ga vrgla na tla, mu zvezala roke in noge in ga, potem ko sta mu oropala denarnico z 18 K, žepni nož in nekaj tobaka, pustila ležati na tleh. Našla ga je drugo jutro skoro nezvestnega njegova mati, ki je hotela iti v Škofjo Loko.

— **Davit obsojen na smrt.** Na Dunaju so 7. t. m. zaključili razpravo proti 18 letnemu zavarovalnemu uradniku Franketu in njegovemu starejšemu tovarišu Emo Davitu, ki sta umorila in oropala družabnico v hiši tržaškega barona Vivantija, Julija Earl. Porotniki so vsa vprašanja o obtoženčevi krivdi skoraj soglasno potrdili ter je bil Franke obsojen na 15 let težke, poostrene ječe, Davit pa na smrt. Davitu je že pred proglasitvijo rozsodbe postalo slabo ter so ga morali odvesti. Njegov zagovornik je prijavil ničnostno pritožbo.

— **Poštni zavitki za vojne ujetnike v Rusiji.** Odslej se morejo pošiljati avstrijsko-ogorskim vojnim ujetnikom v Rusiji poštni zavitki. Pošiljanje se vrši čez Nemčijo na nevarnost odpošiljatelja. Občinstvo se opozarja na to, da se ne more računati z gotovostjo, da dospe zavitek na namembni kraj, ker je poštni promet v Rusiji negotov in ker menjavajo vojni ujetniki pogostoma svoja stanovanjska.

— **Zvišanje poštnih pristojbin.** S 1. septembrom se bodo tretjič med vojsko zvišale poštnje pristojbine. Pristojbina za navadna pisma bo znašala 20 vin., za vsakih nadaljnih 20 g 5 vin., za dopisnice 10 vin., za tiskovine (v prometu z Ogrsko, Bosno-Hercegovino in Nemčijo) do 50 g 5 vin., do 100 g 11 vin., za vsakih nadaljnih 50 g 3 vin. V prometu po Avstriji ostanjejo za tiskovine v veljavi dotedanje pristojbine. Vrednostna pisma: za vsakih 300 K 10 vin. (doslej 5 vin.); odprto oddana vrednostna pisma: k pristojbini kakor za zaprto vrednostno pismo se pršteje še polovica pristojbine (doslej 10 vin. za vsakih 1200 K). Zavitki: Pristojbina za zavitke se bo odslej morala plačati na oddajnem mestu. Za zavitke brez označene vrednosti: 5 kg 100 vin. (doslej 60 in 80 vin.), 10 kg 220 vin. (doslej 200 vin.), 15 kg 320 vin. (doslej 300 v.), 20 kg 420 vin. (doslej 400 vin.). Poštne nakaznice: do 50 K 25 vin. (doslej 20 vin.), za vsakih nadaljnih 50 K 5 vin. Brzojavke: Poleg dosedanjih pristojbin bo treba plačati še 20 vin. za vsako brzojavko. Tudi telefonske pristojbine se bodo primerno zvišale.

Ljubljanske novice.

— **Ij Cesarjev rojstni dan.** V soboto, dne 17. avgusta, na rojstni dan cesarja Karla I., bo v stolnici ob 10. uri dopolne slovesna sv. maša, katere se bodo udeležili zastopniki državnih in avtonomnih oblasti ter vojaštva.

— **Ij Sadni trg brez sadja.** Odkar so za sadje določili maksimalne cene, na ljubljanskem trgu zastoj iščeš sadja. Kam je neki zginilo?

— **Ij Poročilo iz ljubljanske fronte.** Po-

novno prodiranje »Jugoslovana« je deželna vlada na priporočilo policije pravočasno preprečila. — Pod Tivolijem splošno mirno. V odseku pri branjevkah so dopoldne zelo živahno delovali. Pred Krčonom na Tržaški cesti so neznanec nenadoma napadli nekega člana mestne tržne straže in ga pretepli. — Na Bregu je patrulja zasacila dva gospoda, ki sta pela četverglasno. Včeraj je skoro ves dan močno deževalo. Po gorah je zapadel sneg, zato se je ozračje po vsej fronti zelo shladilo.

— **Ij Umrl je Fr. Jona Kranjc,** frančiškan, lajik, star 82 let. Bil je dolgo vrsto let upravnik lista »Cvetje z vrtov«, frančiška« v goriškem samostanu.

Prosveta.

— **pr V koncertu opernega pevca Beteta** sodeluje tudi odlični češki in slovenski skladatelji, profesor praškega konservatorija, gospod Josip Prochazka. Njegovi slovenski samospeli so izredno priljubljeni v vseh pevskih krogih. Zložil pa je več prav lepih in priznanih skladb za klavir, komorni trio, kvartet na godala in letos v počitnicah v Ljubljani je dovršil veliko izvirno opero, ki se bo v bodoči sezoni v Narodnem Divadlu v Pragi prvič izvajala.

— **pr 50 letnico** obstoja obhaja dne 29. avgusta društvo sv. Jeronima v Zagrebu, ki vrši isto kulturno nalogo med Hrvati kot pri nas družba sv. Mohorja.

— **pr Analfabetizem v Bosni in Hercegovini.** V preteklem šolskem letu je bilo v Bosni in Hercegovini 487 ljudskih šol, od katerih je bilo 331 deželnih, 146 konfesionalnih in 10 zasebnih. Učencev je bilo 42 tisoč 587, kar ne znaša niti tretjine šolobveznih otrok. Od prebivalcev, starih nad 7 let, zna 177.168 brati in pisati, torej komaj 12 odstotkov vsega prebivalstva. Analfabetov je 1.311.822. Nekateri kmečki kraji imajo nad 90 odstotkov analfabetov. Zalostna slika 40 letne avstrijske-ogrske uprave!

— **pr Danski pisatelj Peter Nansen.** Te dni je umrl v Kodanju, kakor smo že kratko omenili, danski pisatelj Peter Nansen. Rajni je bil rojen v omenjenem mestu leta 1861. ter je živel tam kot ravnatelj Gylendalskega založništva. Glavna karakteristika njegovih nežnih erotičnih novel in romanov (»Mladi ljudje«, »Julkin dnevnik«, »Božji mir«, »Preskušnja v ognju«) je graciozno razpoložena slika in neki svečano sarkastični ton poln pikanterije in ljubkih humorističnih leskov. Namen učinkuje z dovtipom in ljubkostjo v svojem erotizmu je odločen do skrajnosti, ali nikdar ne žali. V tem oziru je sicer podoben svojemu rojaku H. Bangu († 1912), ali v gracioznosti ga odločno prekaša.

Gospodarske novice.

— **g Koks namesto premoga.** Ker se vsled tehničnih in gospodarskih razlogov vedno več koksa pridela, je jasno, da bomo imeli v bližnji bodočnosti namesto premoga koksa, s katerim si bomo kuhali vsakdanjo hrano in grelj pozimi sobe. Ob gotovih predpogojih nam bo koks namesto premoga čisto dobro služil. Pri tem moramo imeti pred očmi, da koks tako rad ne gori in da daje le kratek plamen. Prostor, v katerem se ima koks spaliti in sežgati, mora biti prav poln (koksa). V ta namen moramo koks razbiti na drobne kosčke v velikosti orehov. Če je koks v večjih kosih, gori slabo v v sobnih pečeh, v navadnih kuhinjskih štedilnikih je pa v večjih kosih sploh neporaben. Ako imamo tako pripravno razdeljen koks v velikosti orehov, ga rabimo lahko na naslednji način. V peči ali štedilniku se razloži ogenj iz drv ali lubja (to je posebno dobro). Na žareče oglje se položi potem nekoliko popolnoma suhega, drobnega koksa, ki se kmalu vname in gori. Pri poznejšem prikladanju se potisne goreče oglje v ozadje in se tesno k njemu priloži koks, da se dobro pregreje, dokler se od ostalega žarečega koksa ne vname. Če se ravnamo po ravnokar navedenih navodilih, pa si lahko segrejemo z njim sabno peč kakor tudi kuhinjske štedilnike, kadar hočemo na njih kuhati. Koks je torej dobro poraben za peč in za kuho, ne pa tako za peko, ker daje le kratek plamen, s katerim se stene štedilnika sicer dobro segrejejo, ne pa v zadostni meri cev. V tem slučaju je treba naložiti na koks premoga, drv, lubja ali šote, pri tem pa ne smemo nikdar svežega kuriva nalagati na žareči koks, ker bi se koks shladil in morda navsezadnje celo ugasnil.

— **g Ogrožena živinoreja na Moravskem.** »Venkov« piše: Kakor je splošno znano, so z rekvizicijo govedi prizadeti tudi telice, krave in bik, in to v taki meri, da je ž njo ogrožena naša živinoreja, ki smo ji pred vojsko toliko žrtvovali. Zadnji čas pa raste v strašni meri klanje telet deloma zaradi mleka, deloma pa zaradi pomanjkanja krme, v nekaterih krajih pa tudi

Dnevne novice.

— **Občinski odbor v Ribnici** je v svoji seji dne 28. julija 1918 imenoval prevzvišnega knezoškofa ljubljanskega dr. A. B. Jegliča za častnega občana s pristavkom, da naj se mesto naprave diplome da primeren znesek za oslepele vojaše.

— **Katol. slov. izobraževalno društvo žiri-Dobračeva** priredi v nedeljo dne 11. t. m. v društvenem domu na Dobračevi ob priliki desetletnice društva poletno prireditve. Na vzporedi sta dr. Krekova igra »Ob vojski« in »V osredovalnici«. Jako

